

APPORTERING KLASSE II, III og ELITE, av Nils A. Johannessen

I denne artikkelen vil jeg ta for meg innlæring av apportøvelsen med henblikk på LP klassene. Apportering med dirigering i Eliteklasse og neseprøve klasse III og Elite får jeg eventuelt komme tilbake til ved en annen anledning.

Innlæring av apportøvelsen kan foregå på flere måter. Mange sliter med øvelsen, og noen forblir i LP Klasse I fordi de ikke får til apportøvelsen. Det finnes ikke en eneste riktig fremgangsmåte, men gjennom et langt ”instruktørliv” har jeg opplevd for ofte at hundeførere går for usystematisk til verks når de begynner på apportøvelsen. Dessverre ser jeg ofte at enkelte prøver å lære inn hele øvelsen i ett ”javs”. Da blir det gjerne slik at hunden korrigeres fra starten av om den reiser seg fra sitt for å løpe etter den kastede gjenstanden før fører ”vil”. Innlæringssituasjonen blir da alt annet enn positiv. En slik sammensatt øvelse som apportering er, bør innlæres i forskjellige momenter. Det letter innlæring for hunden. Det samme gjelder andre kompliserte øvelser som f. eks. hopp Kl II, fremmadsending KL III og Elite. Ja, egentlig består jo fri ved fot av mer enn 30 momenter, men nok om det i denne omgang.

Noen velger tvangsapportering eller bruk av negativ forsterker under innlæring som eneste farbare vei. Den passer ikke undertegnede. Som vi alle vet, finnes det flere veier til Roma, og under følger en som har ført frem til mange flinke og ivrige ”apportører”. For ordens skyld, Gyda er en 8 år gammel groenendael som har vært ”med på” å systematisere følgende fremgangsmåte.:

FORUTSETNINGER:

I Klasse II forutsettes det at hunden kan sitt og innkalling. Klasse III og Elite forutsetter at hunden kan apportere og hopp klasse II.

NØDVENDIG UTSTYR:

Effektive påvirkninger (ball, fille, godbit etc), effektiv belønning/positiv forsterker, treapport, metallapport, hinder og tålmodighet. (*Med effektiv forsterker menes at hunden virkelig vil jobbe for å få den!*)

A) HVA SKAL HUNDEN GJØRE ?

Hunden skal sitte ved førers venstre side, på kommando løpe mot den kastede gjenstanden, gripe den, holde den fast, bære den tilbake til fører, sitte ved førers venstre side med gjenstanden i munnen og slippe på kommando. I klasse III skal den apportere treapport over hinder og metallapport på vanlig måte. I Eliteklasse skal den apportere metallapport over hinder og apportering med dirigering.

B) HVILKE ATFERDER SKAL PÅVIRKES?

Sitte på plass, springe etter gjenstanden, gripe den, holde den fast, bære den tilbake til/rundt fører, sitte og holde gjenstanden og slippe gjenstanden.

C) MOMENTER - INNLÆRING.

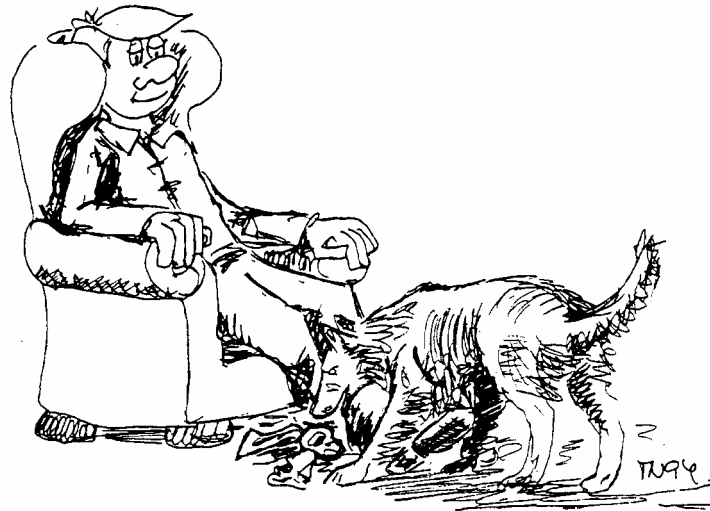
APPORT à la GYDA.

Du kan begynne sittende i en stol. Fra fase C 1 - 6 gis forsterkning hver gang ønsket atferd inntreffer.

Nyinnlæring.

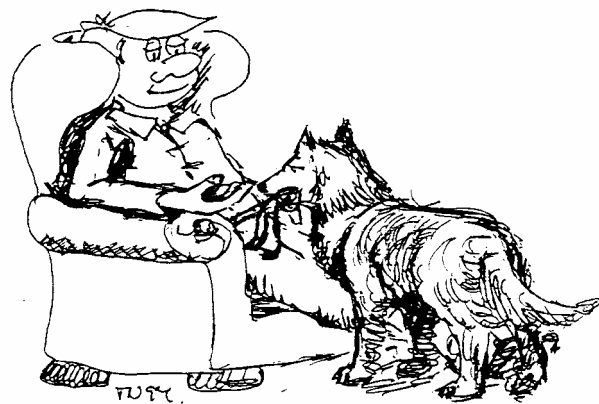
1. Du slipper en gjenstand (sko, fille etc) hunden din liker å gripe/bære ned på gulvet foran deg. Om nødvendig gir du litt "liv" til gjenstanden med en fot eller en hånd og når hunden løfter den fra gulvet, er du raskt under med hånden og får hunden til å slippe den i hånden din i bytte mot "BIFF". (Godbitene må være lett tilgjengelige, de(n) må komme raskt!)

Gradvis holder du hånden høyere, og gjenstanden må legges i hånden din før BIFF gis. Bruk tid nok slik at hunden skjønner at det å legge gjenstanden i din hånd fører til forsterkning. Ikke gå videre før hunden hver gang du prøver, legger gjenstanden i hånden din når du sitter i en stol eller står ved siden av den.

2. Du kaster ut gjenstanden 1m, hunden bærer normalt tilbake apporten fordi det å legge gjenstanden i din hånd har ført til "biff" tidligere. Du bytter med BIFF nå så skjer!

(Hunden må ikke slippe gjenstanden før du har fått den i hånden. Gjør den det, venter du til den tar den opp og gir deg den i hånden det gjelder alle faser. Av og til må man gi gjenstanden litt ekstra liv i slike situasjoner.) Kast gradvis gjenstanden lenger fra deg. Øk opp til 5 - 10 m. Du kan påvirke rope/kalle hunden til deg om nødvendig for å få den til å bytte gjenstanden i godbit!

3. Du kaster apporten noen meter fra deg, hunden må bære den tilbake + at den må gå rundt deg før gjenstanden byttes i godbit. Når hunden er på vei mot deg, snur du ryggen til den, klapper deg på venstre lår og påvirker den til å gå rundt deg. Når hunden er på høyde med din venstre hofte, snur dere rundt sammen. Når begge er i ønsket posisjon, bytter du godbit med apporten. Fortsett til hunden går rundt deg uten at du må påvirke den til å gjøre det.

4. I tillegg til fase 3 må hunden sette seg og sitte med apporten i munnen før den byttes i godbit. I begynnelsen påvirker du den til å sette seg. Gå ikke videre før hunden skjønner at den skal sette seg og avlevere apporten før den blir belønnet.

5. Når dette går bra kan du begynne med å la hunden sitte før du kaster gjenstanden ut. (De første gangene må du nok holde den i halsbåndet.)

6. Når hunden hver gang du vil, løper ut og henter gjenstanden, betinger du øvelsen. Si kommandoord f.eks. "apport" rett før du slipper hunden etter den kastede gjenstanden. *(Noen velger å si kommandoord allerede ved fase 2, når hunden griper over gjenstanden og når den slipper gjenstanden i førers hånd. Det fører frem det òg.)*

Opprettholdelse

Reduser bruken av forsterker gradvis fra 100% til ca 40%. Varier type forsterker. All trening frem til nå har foregått i et kjent, trygt miljø uten forstyrrelser. Det handler om å ile langsomt! Når hunden kan øvelsen, så krever du av den, men ha som mål at du alltid trener slik at hunden liker øvelsen. Av og til kaster du en ball, fille eller en godbit til hunden etter avlevering. Sats på lek med hunden etter apportøvelsen, det sørger ofte for godt tempo i øvelsen. Av og til må du la være å gi hunden belønning etter en perfekt utført øvelse.

Generalisering både til miljø og gjenstander.

Gradvis må du også øke forstyrrelsene rundt hunden når den skal apportere. I den sammenhengen må du øke bruken av positiv forsterker, og fra tid til annen øke påvirkningene slik at hunden lykkes. Skal du lære hunden å ta andre apporter av andre materialer, kan du med fordel begynne med fase C -1 og fortsette med samme prosedyre som beskrevet ovenfor.

APPORTERING OVER HINDER, KLASSE III OG ELITE.

I Klasse III skal hunden hoppe over hinderet og hente treapporten og hoppe tilbake med den for avlevering. I Eliteklasse er treapporten byttet ut med metallapport.

Det forventes at hunden kan apportere samt hopp Klasse II. Du slipper apporten ned på bakken, sier apport og løper og påvirker hunden til å følge deg. Etter 10 meter stopper du og bytter apporten med godbit eller kaster en ballen som hunden får springe etter. Repeter! Deretter gjør du det samme, men i tillegg må hunden følge etter deg over et hinder. Bruk et hinder som er litt lavere enn det normalt er, og plasser det slik at det er vanskelig for hunden å gå rundt det. Gjerne inntil en vegg eller bruk figuranter som hindre hunden i å gå rundt hinderet. I tillegg kan du begynne på et mykt underlag. Nå står du på ene siden av hinderet sammen med hunden. Du slipper apporten ned på bakken, sier apport og løper mot hinderet og hopper over selv.

Påvirk hunden til å følge deg. Du venter et øyeblikk til hunden griper apporten før du starter. Når begge er vel over hinderet får du apporten og hunden får godsaken sin. Hunden trenger ikke å gå rundt deg å sette seg.

Etter en del repetisjoner setter du hunden fra deg på ene siden av hinderet med apporten i munnen.

Kall inn hunden og sørg for at den må hoppe over hinderet for å komme til deg avslutt med det beste den vet etter at du har fått apporten.

Prøv en vanlig apport over hinder, og de første gangen er hinderet plassert slik at hunden ikke kan gå rundt. Feil atferd ignoreres, rett belønnes!

Senere må du øve på at apporten kan lande hvor-som-helst, og hunden skal likevel hoppe over hinderet tilbake. Dette trener du på isolert ved at hunden settes fra seg gradvis mer og mer ut til siden for hinderet med apporten, og du kaller den inn og hjelper den til å hoppe over hinderet de første gangene. Belønn aldri om den går utenom hinderet på tilbakeveien. Gjenta det samme med metallapporten. *(Det som tidligere er nevnt om opprettholdelse og generalisering er selvsagt like viktig i de nye øvelsene!)*

D) Generelle tips!

Gjenstanden du velger i begynnelsen kan med fordel være en hunden normalt er interessert i og som den har båret på før. Det går ofte greit å bruke en apport fra begynnelsen av, prøv selv! Trener du systematisk er fase 1 unnagjort på en dag. Du benytter deg bare av positiv forsterkning og tålmodighet.

Mange klarer å lære apporten på en uke eller to med denne fremgangsmåten, enkelte på en helg! En sulten nok hund og gode nok godbiter vil få de fleste til å lette metallapporten opp fra gulvet, men noen må binde et tynt tau rundt "akslingen" og gradvis ta vekk mer og mer av tauet slik at hunden gradvis vender seg til mer og mer metall.

Får du problemer med farten inn med apporten, kan du sitte hunden i fra deg med apporten i munnen, gå fra hunden mot et hushjørne, kall inn hunden i det du løper rundt hjørnet og i skjul for hunden.

Løper hunden ut mot apportbukken før det er gitt kommando, kan du ha en hjelper som tar apportbukken hver gang hunden starter for tidlig, du kan si dekk en del ganger etter apportbukken er kastet og før hunden har beveget seg eller du kan kaste ut godbiter og korrigere hunden dersom den starter og vil ta disse før du har gitt den lov!

Får du problemer med farten ut, kan du ta tau i apporten og gi den liv rett før hunden skal ta den eller skape konkurranse med deg selv om å ta apporten før hunden. Dere løper altså ut etter apporten er kastet og kappes om å ta den først.

Mange bruker tilsvarende taktikk dersom hunden tygger på apporten. Man har en hjelper som står der apporten lander, hjelper later som om han vil ta apporten før hunden. Det vil ofte føre til at hunden blir mest opptatt av å ta apporten, skynde seg vekk med den og mindre opptatt av å tygge.

Slipper hunden apporten før den kommer inn, må du begynne opp igjen fra fase 1.

Legg vekt på å trene slik at hunden lykkes og at den liker treningen. Gjør hunden feil, kan det med fordel bare ignoreres! Under innlæring gjør hunden aldri feil! Belønn når den gjør noe bra!

Mange har erfart at dersom hunden tygger på apporten, neseprøven eller har dårlig/slapt bitt på dem eller metallapporten så kan det føre til bedre resultat om man trener fri ved fot/lineføring med den aktuelle "problemgjenstanden" i munnen. Det blir vanskelig eller umulig å gå fri ved fot tyggende på en neseprøve. De fleste hunder velger å gå fri ved fot med et fast grep rundt neseprøven, treapporten eller metallapporten.

Prøv da vel!